

DEKRET

z dnia 18 kwietnia 1955 r.

o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym**Rozdział 1****Uwłaszczenie dzierżawców**

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 1959 r. Nr 14, poz. 78, z 1961 r. Nr 32, poz. 161, 1971 r. Nr 27, poz. 250, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1998 r. Nr 106, poz. 668.

Art. 1. Nieruchomości państwowe użytkowane przez rolników na podstawie umów dzierżawy co najmniej przez trzy lata przed dniem wejścia w życie dekretu nadaje się tym rolnikom lub ich następcom prawnym na ich wniosek na własność, jeżeli gospodarują na tych nieruchomościach.

Art. 2. Nie podlegają nadaniu resztówki pozostałe po przeprowadzeniu reformy rolnej. Starosta może jednak zezwolić na nadanie na własność resztówki lub jej części, jeżeli uzna ją za zbędną dla gospodarki uspołecznionej.

Art. 3. 1. Nieruchomości nadaje się na własność za cenę szacunkową, od której odlicza się 1/20 część za każdy rok dzierżawy przed dniem 1 stycznia 1945 r. oraz sumę czynszu dzierżawnego wpłaconą po dniu 1 stycznia 1945 r. na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi.

2. Przepisy ust. 1 mają odpowiedni zastosowanie do dzierżawców wymienionych w art. 1, którym nieruchomości dzierżawione nadano już na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 4. 1. O nadaniu nieruchomości na własność i o ustaleniu ceny nabycia orzeka starosta.

2. Postępowanie prowadzi się na koszt Państwa.

Art. 5. Przepisy art. 1–4 stosuje się również do nieruchomości państwowych użytkowanych przez osoby pozostające w stosunku pracy, rencistów i rzemieślników na podstawie umów dzierżawy zawartych przed dniem 1 września 1939 r.

Rozdział 2

Uwłaszczenie posiadaczy nieruchomości z innych tytułów

Art. 6. 1. Rolników gospodarujących na nieruchomościach państwowych uznaje się za właścicieli tych nieruchomości, jeżeli oni lub ich poprzednicy prawni uzyskali posiadanie tych nieruchomości na podstawie:

- 1) umowy zwartej przed dniem 13 września 1944 r., a na Ziemiach Odzyskanych – przed dniem 9 maja 1945 r. z zamiarem nabycia na własność lub
- 2) umowy o dział, zawartej przed dniem 1 września 1939 r., albo
- 3) orzeczenia o zatwierdzeniu projektu parcelacji nieruchomości państwowych i wykazu nabywców wydanego przed dniem 1 września 1939 r.

2. Przepis ust. 1 stosuje się bez względu na zachowanie przepisanej formy umowy.

3. W przypadkach gospodarczo uzasadnionych starosta może zezwolić na uznanie rolnika za właściciela nieruchomości, na której gospodaruje, choćby objęcie nieruchomości w posiadanie nastąpiło na podstawie umowy zawartej już po dacie określonej w ust. 1 pkt 1, jeżeli nabywca działał w dobrej wierze.

4. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio również do osób pozostających w stosunku pracy, rencistów i rzemieślników, chociażby na nieruchomościach nie gospodarowali.

Art. 7. 1. Osoby gospodarujące na nieruchomościach państwowych położonych na Ziemiach Odzyskanych uznaje się za właścicieli tych nieruchomości, jeżeli uzyskały obywatelstwo polskie i są członkami rodziny poprzedniego właściciela, który utracił własność nieruchomości wskutek nieuzyskania obywatelstwa polskiego.

2. Za członków rodziny uważa się małżonka, dzieci, wnuków, rodziców i rodzeństwo.

Art. 8. 1. Nabycie nieruchomości na własność następuje bezpłatnie i bez dokonania szacunku, w razie gdy:

- 1) osoby wymienione w art. 6 uregulowały już całą cenę umówioną z poprzednim właścicielem nieruchomości,
- 2) objęcie nieruchomości w posiadanie nastąpiło na podstawie darowizny dokonanej przez poprzedniego właściciela lub umowy o dział zawartej pomiędzy poprzednimi współwłaścicielami,

3) nieruchomości na Ziemiach Odzyskanych nabywają osoby w myśl art. 7.

2. W innych przypadkach nabywca obowiązany jest zapłacić taką część ceny szacunkowej, jaka odpowiada nie spłaconej części ceny należnej poprzedniemu właścicielowi. Część ceny szacunkowej ulega stosunkowemu zmniejszeniu, jeżeli obszar nieruchomości nabywanej na własność jest mniejszy od obszaru nieruchomości otrzymanej w posiadanie na podstawie aktów wymienionych w art. 6.

Art. 9. 1. Osoby uprawnione do uzyskania własności nieruchomości na podstawie art. 6, którym nadano już te same lub inne nieruchomości na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie, zwalnia się od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nieruchomości w całości lub w części, stosując odpowiednio przepisy art. 8 ust. 1 i 2.

2. Jeżeli obszar nieruchomości nadanej jest większy od obszaru nieruchomości objętej w posiadanie na podstawie aktów wymienionych w art. 6, za grunty stanowiące nadwyżkę uprawniony powinien uiścić należność przypadającą według przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 10. W razie gdy nieruchomość została oddana w posiadanie w toku parcelacji, w braku dowodów zapłaty uznaje się, że spłacono:

- 1) za nieruchomości państwowe:
 - a) 5% należności, jeżeli nieruchomości miały charakter samodzielnych gospodarstw,
 - b) 15% należności, jeżeli nieruchomości miały charakter gospodarstw wzorowych,
 - c) 10% należności – w innych przypadkach,
- 2) za nieruchomości, które nie stanowiły własności Państwa – 15% należności.

Art. 11. 1. O nabyciu własności nieruchomości oraz o ustaleniu ceny nabycia lub o zwolnieniu od obowiązku jej zapłacenia orzeka starosta.

2. Postępowanie w sprawie nabycia własności nieruchomości wszczyna się na wniosek osób uprawnionych lub z urzędu.

3. Postępowanie prowadzi się na koszt Państwa.

Rozdział 3

Zwolnienie repatriantów od obowiązku zapłaty

Art. 12. 1. Repatriantów, którzy stosownie do umów międzynarodowych mają otrzymać nieruchomości w zamian za nieruchomości pozostawione poza granicami Państwa, zwalnia się – bez rozrachunku i oszacowania – od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nadanych im nieruchomości państwowych.

2. W razie śmierci repatrianta określonego w ust. 1 przed nadaniem mu nieruchomości zwolnienie od obowiązku uiszczenia ceny nabycia przysługuje pozostającemu przy życiu małżonkowi, a w braku małżonka – każdemu ze zstępnych w linii prostej w części odpowiadającej jego udziałowi w spadku.

3. Uprawnienia do zwolnienia od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nieruchomości mogą być przekazane aktem notarialnym małżonkowi lub zstępnym w linii prostej.

Art. 13. Osoby wymienione w art. 12 korzystają ze zwolnienia od obowiązku uiszczenia w całości lub w części ceny nabycia nieruchomości, jeżeli nieruchomości te zostały im nadane przed wejściem w życie dekretu lub jeżeli wniosek o nadanie im nieruchomości złożył do dnia 31 grudnia 1957 r.

Art. 14. O zwolnieniu od obowiązku uiszczenia ceny nabycia orzeka starosta.

Rozdział 4.

Uregulowanie własności gospodarstw opuszczonych

Art. 15. (uchylony).

Art. 16. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określi w drodze zarządzenia zasady i warunki rozliczenia się z poprzednim właścicielem z tytułu zniszczeń i ubytków stwierdzonych w opuszczonym gospodarstwie.

Rozdział 5

Przepisy wspólne

Art. 17. Przepisy dekretu stosuje się do nieruchomości znajdujących się w zarządzie prezydów rad narodowych z wyjątkiem przeznaczonych na cele państwowe, społeczne lub nierolnicze według planów zagospodarowania przestrzennego lub na podstawie decyzji prezydium właściwej rady narodowej.

Właściwą jest wojewódzka rada narodowa dla nieruchomości położonych na terenie miast i osiedli, a powiatowa rada narodowa dla nieruchomości położonych na terenie gromad.

Art. 18. Za rolników w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się osoby, dla których praca na roli stanowi zawód dający główne źródło utrzymania.

Art. 19. 1. Przy nadaniu nieruchomości na własność na podstawie niniejszego dekretu oraz przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej obszar gospodarstwa rolnego nie może przekraczać 15 ha, a obszar gospodarstwa o charakterze hodowlanym – 20 ha.

2. W przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi starosta może zezwolić na uznanie osób wymienionych w art. 7 za właścicieli nieruchomości o większym obszarze.

3. Za własność posiadaczy wymienionych w art. 6 ust. 1–3 można uznać tylko taki obszar, który łącznie z gruntami stanowiącymi już ich własność nie przekracza norm władania przewidzianych w art. 2 ust. 1 pkt e) dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13).

4. Za własność posiadaczy wymienionych w art. 6 ust. 4 można uznać obszar nie przekraczający 1 ha gruntu; jednak w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi starosta może zezwolić na uznanie większego obszaru za własność posiadacza.

Art. 19a. Zadania starosty określone w art. 2, w art. 4 w ust. 1, w art. 6 w ust. 3, w art. 11 w ust. 1, w art. 14 oraz w art. 19 w ust. 2 i 4 są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Art. 20. 1. Do szacunku nieruchomości i spłaty należności za nieruchomości nabyte na podstawie niniejszego dekretu stosuje się przepisy dotyczące ustalania i spłaty należności za nieruchomości nadane na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

2. Do wpisu prawa własności nieruchomości nabytych na podstawie niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio przepisy o wpisywaniu do ksiąg wieczystych prawa własności nieruchomości nadanych na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 21. Nabycie własności nieruchomości na podstawie przepisów niniejszego dekretu nie podlega podatkowi od nabycia praw majątkowych.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 22. 1. Traci moc ustawa z dnia 16 czerwca 1948 r. o uprawnieniach osób, które przed dniem 13 września 1944 r. otrzymały we władanie grunty, wchodzące w skład nieruchomości ziemskich, przeznaczonych na cele reformy rolnej (Dz. U. Nr 33, poz. 222).

2. Do spraw wszczętych na podstawie ustawy określonej w ust. 1 mają w dalszym postępowaniu zastosowanie przepisy niniejszego dekretu.